

Pohjois-Karjala -ohjelman 2026–2029 asiantuntijatoiminnan pelisäännöt

Hyväksytty maakuntahallituksessa 26.1.2026.
Kumoa 21.2.2022 voimaan tulleet toimintaohjeet.

I Pohjois-Karjala -ohjelma ja POKAT-ryhmät

Pohjois-Karjala -ohjelma on lakisääteinen suunnitteluasiakirjakokonaisuus, joka osia ovat:

- POKAT2029 maakuntaohjelma vuosille 2026–2029
- Pohjois-Karjalan strategia 2045
- Pohjois-Karjalan älykkään erikoistumisen strategia
- Ympäristöselostus ja vaikutusten arviointi

Pohjois-Karjalan maakuntaliitossa on vuodesta 1997 lähtien toiminut maakuntahallituksen koolle kutsumia asiantuntijaryhmiä, joita kutsutaan POKAT-ryhmiiksi. Niiden tavoitteena on vahvistaa aluekehittämisen sidosryhmäyhteistyötä. POKAT-ryhmien pelisäännöt uudistetaan jokaisella maakuntaohjelmakaudella niin, että ne vastaavat ohjelman painopisteitä ja kehittämistavoitteita. Toiminnassa huomioidaan myös muut maakunnassa toimivat asiantuntijaryhmät päällekkäisyyksien välttämiseksi.

POKAT-ryhmien jäsenten nimeämisessä huomioidaan ennen kaikkea aihealan asiantuntemus, mutta lisäksi myös tasapuolisuus eri toimijoiden, maakunnan eri alueiden, sukupuolten ja ikäryhmien välillä. Jäsenet edustavat pääasiassa organisaatioita, kuten kuntia, elinkeinoyhtiöitä ja yrityksiä, valtion viranomaisia, koulutusorganisaatioita, tutkimuslaitoksia tai järjestöjä. Yrityselämän edustajat nimetään välittäjäorganisaatioiden kautta (kauppakamari, yrittäjäjärjestöt ja EK) tai suoran kutsumenettelyn kautta. Ammattiliitot voivat tarvittaessa nimetä edustajansa Nelistys ry:n kautta. Kunnanjohtajat voivat halutessaan nimetä edustajansa Pohjois-Karjala -ohjelman ryhmiin.

Pohjois-Karjala -ohjelman asiantuntijatoiminta rakentuu kolmelle tasolle, joita ovat POKAT-teemaryhmät, POKAT-asiantuntijaryhmät ja yhteistyöfoorumit. Teemaryhmät ovat Pohjois-Karjala -ohjelman laaja-alaisia teemoja käsitteleviä ryhmiä. Asiantuntijaryhmät ovat rajattuja painopisteitä käsitteleviä ryhmiä. Yhteistyöfoorumit ovat puolestaan muiden organisaatioiden vastuulla olevia toimintatapoja, joiden merkitys Pohjois-Karjala -ohjelman toteuttamisessa on huomattava.

Maakuntahallitus nimeää laaja-alaisten teemaryhmien puheenjohtajat keskuudestaan sekä edustajansa jäseneksi asiantuntijaryhmiin. Asiantuntijaryhmät valitsevat puheenjohtajan keskuudestaan. Molemmat ryhmät voivat kokoontua niin puheenjohtajan, varapuheenjohtajan kuin poikkeustapauksissa maakuntaliiton vastuuhenkilön vedolla. Jokaiselle ryhmälle on nimetty maakuntaliiton henkilöstöstä vastuuhenkilö, joka kokoaa ryhmän sekä organisoii ja koordinoi sen toimintaa. Asiantuntija toimii myös maakuntaliiton rahoittamien ko. alan hankkeiden vastuuhenkilönä.

POKAT-teemaryhmät:

1. Hyvinvointi
2. JANE Järjestöasiain neuvottelukunta
3. Koulutus ja kansainvälisyys
4. Kulttuuri
5. Liikennejärjestelmä

Pohjois-Karjala -ohjelman 2026–2029 asiantuntijatoiminnan pelisäännöt

POKAT-asiantuntijaryhmät:

6. Elinkeinoelämä ja kilpailukyky
7. Ilmasto ja energia
8. Luova talous
9. Metsäbiotalous
10. Mineraalitalous
11. Teknologiateollisuus

Yhteistyöfoorumit:

1. Valmiusfoorumi (POKAT kokonaisturvallisuus)
2. Maaseutuohjelman ohjausryhmä (POKAT maatalous)
3. Luonnon monimuotoisuus -ryhmä (POKAT LUMO)

Valmiusfoorumin (POKAT kokonaisturvallisuus) puheenjohtajana toimii maakuntajohtaja Markus Hirvonen. Itä-Suomen elinvoimakeskuksen maaseutuohjelman ohjausryhmä toimii POKAT maataloustyöryhmänä ja Itä-Suomen elinvoimakeskuksen vetämän luonnon monimuotoisuus ryhmä toimii POKAT LUMO ryhmänä. Pelisääntöjen valmistelun aikana oli auki, jatkaako Itä-Suomen elinvoimakeskus maaseutuohjelman ohjausryhmän ja luonnon monimuotoisuus ryhmien toimintaa.

Maakuntahallitus nimeää maakuntaohjelman ja sen alastrategioiden vaikutusten arviointia varten monipuolisesti eri asiantuntija-aloja käsittävän SOVA-ryhmän, joka toimii asiantuntijana SOVA lain mukaisessa (200/2005) arvioinnissa. SOVA-ryhmän tavoitteena on yhdenmukainen ja johdonmukainen vaikutusten arvioinnin toteuttaminen sekä erilaisen osaamisen ja erilaisten näkökulmien tuominen arviointityöhön. Sen puheenjohtajana toimii aluekehitysjohtaja ja sihteerinä ympäristöasiantuntija.

II POKAT-ryhmien toimintatavat ja tehtävät

POKAT-ryhmien toiminnan tarkoituksena on kehittää maakuntaa vahvalla yhteistyöllä. Ryhmien työ tukee maakuntaliiton lakisääteistä tehtävää vastata aluekehittämisen strategisesta kokonaisuudesta. Tavoitteena on parantaa tiedonkulkua, vahvistaa eri ohjelmien välisiä kytkentöjä sekä edistää toimintaa yli sektori- ja alue-rajojen. Pohjois-Karjala ohjelman ryhmät eivät laadi Pohjois-Karjalan maakuntaliittoa edustavia kannanottoja.

Ryhmät seuraavat ja ohjaavat maakuntaohjelman toteutumista sekä antavat palautetta ja kehittämis ehdotuksia omasta aiheestaan. Tarvittaessa ryhmät laativat oman alansa toimintaohjelman, jonka maakuntahallitus hyväksyy osaksi maakuntaohjelman toteutusta. Alakohtaisiin toimintaohjelmien laatimiseen on erillinen ohjeistus, jota ryhmien tulee noudattaa.

Ryhmät toimivat asiantuntijoina omilla aloillaan ja edistävät kehittämistavoitteiden toteutumista. Ne kokoontuvat noin 4 kertaa vuodessa, ja jokainen ryhmä määrittelee toimintatapansa vapaamuotoisessa toimintasuunnitelmassa. Työskentely tapahtuu pääosin kokouksissa, mutta ryhmät voivat järjestää myös seminaareja ulkopuolisine asiantuntijoina tai perustaa pienempiä ad-hoc-ryhmiä yksittäisten kehittämiskysymysten kä-

Pohjois-Karjala -ohjelman 2026–2029 asiantuntijatoiminnan pelisäännöt

sittelyyn. Jokaisella ryhmällä on oma Teams-työtila, ja viestinnässä kannustetaan hyödyntämään myös sosiaalista mediaa. Ryhmien vastuuhenkilöitä ja ryhmien jäseniä kehoitetaan viestimään ryhmän toiminnasta organisaatioissaan ja sidosryhmissään.

Ryhmässä on enintään 15 jäsentä. Jäsenillä ei ole varahenkilöitä eikä ryhmiin nimetä erillisiä asiantuntijajäseniä. Jäsenille ei makseta erillistä korvausta. Toiminnan resursoinnista päätetään tapauskohtaisesti.

Tehtävänään POKAT-ryhmät:

1. Edistävät, ohjaavat ja seuraavat alansa kehittämistavoitteiden toteutumista sekä tiedottavat niistä taustaorganisaatioilleen ja tarvittaville sidosryhmille.
2. Ennakoivat ja arvioivat alansa tilaa ja kehitysvaiheita, tunnistavat kehittämistarpeita ja haasteita sekä pyrkivät vaikuttamaan niihin mm. edunajamisen keinoin.
3. Edistävät alan toimijoiden yhteistyötä ja verkostoitumista sekä oman alansa ja muiden alojen välistä toimintaa.
4. Laativat ryhmän toimintaa tukevan toimintasuunnitelman ja valitsevat ne indikaattorit, joilla arvioivat toteumaa.
5. Valmistelevat tarvittaessa alansa toimintaohjelman ja päivittävät alan kehittämistavoitteet.
6. Voivat toimia myös erityistehtävissä, kuten keskeisten hankkeiden asiantuntija- tai ohjausryhminä.
7. Tarkastelevat ohjelmatyön ja aluepolitiikan suhdetta arvioimalla hankkeiden vaikutusta alansa kehitykseen.
8. Osallistuvat Pohjois-Karjala -ohjelmaa käsitteleviin tilaisuuksiin ja välittävät niistä tietoa.

III Toiminnan arviointi

POKAT-ryhmien toiminnan arviointi on osa maakuntaohjelman seurantajärjestelmää. Asiantuntijatoimintaa kehitetään jatkuvasti hyvin Pohjois-Karjala -ohjelman toteutusta tukevaksi ja sen vuoksi siihen sovelletaan jatkuvan arvioinnin periaatetta. Maakuntaliitossa toimii maakuntaohjelman vastuuhenkilöiden työryhmä ”Edistäjät”, joka kehittää, yhdenmukaistaa, ohjaa ja arvioi asiantuntijatoimintaa.

Pohjois-Karjala -ohjelman kehittämishankkeiden toteuma raportoidaan kahdesti vuodessa maakuntahallitukselle, vuosittomien raporttien vuodelle alussa ja syksyllä tilannekatsauksena. Vuonna 2016 käynnistetty maakuntaohjelman hanketoteuman raportointi mahdollistaa vertailun POKAT2017-, POKAT2021-, POKAT2025- ja POKAT2029-maakuntaohjelmien toteumien välillä.

Alue- ja rakennepolitiikan ohjelman rahoitussuunnitelma laaditaan vuosittain yhteistyössä rahoittajaviranomaisten kanssa ja hyväksytään maakunnan yhteistyöryhmässä. Maakuntaohjelman tilastollisten indikaattorien seuranta hoidetaan osana aluekehittämiskeskusteluprosessia, jossa laaditaan vuosittain maakunnan nykytila ja kehityskuva -selvitys. Elinkeinoelämän indikaattorit esitetään puolivuositteittain julkaistavassa Pohjois-Karjalan Trendit -talouskatsauksessa.

Tuotettua seuranta-aineistoa hyödynnetään POKAT-ryhmien asiantuntijatoiminnassa, maakunnan edunajamisessa, ohjelmien tiedotustoiminnassa ja hankerahoituksen suuntaamisessa.